

VIERING VAN DE ZONDAG IN DE MARANATHAKERK

25 maart 2018

6^e zondag in de Veertigdagen

Palmpasen

voorganger: ds. Martine Nijveld

Lezing uit het Evangelie: Marcus 11:1-11 (NBV 2004)

1 Toen ze Jeruzalem naderden en in de buurt waren van Betfage en Betanië bij de Olijfberg, stuurde hij twee van zijn leerlingen vooruit.

2 Hij zei tegen hen: 'Ga naar het dorp dat daar ligt. Zodra jullie er binnenkomen, zul je daar een ezelsveulen vastgebonden zien staan, dat nog nooit door iemand bereden is; maak het los en breng het hier.

3 En als iemand jullie vraagt waarom jullie dat doen, zeg dan: "De Heer heeft het nodig, hij zal het meteen weer terugsturen." 4 Ze gingen op weg en vonden een veulen dat buiten op straat bij een deur was vastgebonden en ze maakten het los. 5 Er stonden een paar mensen die vroegen: 'Waarom maken jullie dat veulen los?' 6 Ze zeiden wat Jezus hun had opgedragen te zeggen en de mensen lieten hen begaan.

7 Ze brachten het veulen naar Jezus en legden hun mantels op het dier en hij ging erop zitten. 8 Velen spreidden hun mantels uit op de weg, anderen spreidden takken met bladeren uit, die ze in het veld afhakten. 9 Allen die voor hem uit liepen of achter hem aan kwamen, riepen luidkeels:

'Hosanna!

Gezegend hij die komt in de naam van de Heer.

10 Gezegend het komende koninkrijk van onze vader David.

Hosanna in de hemel!

11 Hij trok Jeruzalem in en ging naar de tempel. Nadat hij alles in ogenschouw had genomen, ging hij – want het was al laat geworden – met de twaalf terug naar Betanië.

Preek

De intocht in Jeruzalem, zo kennen we dit verhaal,
het komt elk jaar terug
op deze zondag,
alle evangeliën kennen het, elk met de eigen kleur,
elk de eigen variant, de eigen accenten.

Intocht,
het is een woord waarbij ik allereerst
aan Sinterklaas moet denken.
De jaarlijkse intocht van
St. Nicolaas in een stad of dorp in ons land.
Ook dat is een intocht die met verwachting omgeven wordt,
met verlangen en met spanning.
Soms heel grote spanning, omdat het spanningen
in onze maatschappij blootlegt.
Zo merken we
de laatste jaren steeds meer.

Theoloog Niek Schuman
schreef jaren terug een gebed voor deze palmzondag.
Een gebed,
waarin dat woordje intocht telkens
terugkomt:
hou intocht, Heer, in uw gemeente
die haar roeping zo dikwijls verloochent;
hou intocht, Heer, in de warrige wereld
die zo vol zit met bazen en bonzen,

maar zo leeg is aan geest en gevoel;
hou intocht, Heer, in de levens van mensen die zwaar,
al te zwaar worden beproefd en bezwijken onder hun lasten.

Het verhaal over de intocht
wil iets vertellen over hoe Jezus
de wereld binnenkomt.
En je mag, denk ik, ook wel zeggen
over hoe God onze wereld binnenkomt.

Een oud adventslied brengt het zelfs nog dichterbij:
doe intocht, Heer, in mijn gemoed.
In mijn denken, in mijn voelen, in wie ik ten diepste ben.
Palmpasen en advent rijmen op elkaar.
U merkte het ook al aan het feit dat we de dienst begonnen
met een adventslied, dat net zo goed palmpasenlied zou kunnen heten.
Hoe komt die koning
onze wereld
binnen?

Je kunt niet om het ezeltje heen als je
het over zijn intocht hebt in onze wereld, in ons leven,
in onze straten, in ons gemoed...

Dat ezeltje dat voor zoveel staat:
voor eenvoud,
voor solidariteit met wie arm is,
voor dienstbaarheid,
niet voor trots en machtsvertoon,
wel voor vrede en nederigheid.
Jezus kom niet met man en macht, met paardenkracht,
niet hooggezet, maar anders,
als een sjofele koning.
Een anti-koning.
Anders.
Niet hoog tronend, maar laag wonend.

Je kunt ook niet om de menigte heen
als je het over de intocht hebt.
Mantels worden op de weg gelegd,
takken met bladeren uitgespreid.
Al die mensen,
ze lopen voor Jezus uit en achter hem aan,
ik zie beelden van verkiezingen met flyerende kandidaten voor me.
Het loopt niet echt door, schiet niet echt op.
Luidkeels roepen ze Hosanna, hosanna.
Red ons, betekent dat letterlijk.
Help toch!
De lucht zindert van verwachting. Ze zetten al hun hoop op deze man.
Een paar hoofdstukken verder is het diezelfde menigte
die 'kruisig hem' roept.
Zo snel kan het omslaan.
Zo snel kan de publieke opinie omslaan.
Van vertrouwen in wantrouwen.
Dat is ook altijd weer spannend met verkiezingen:
mensen, partijen, van wie we veel verwachten, zij gaan het veranderen,

en een volgende keer straffen we ze weer af,
stemmen we ze weg.

Het geheel lijkt trouwens wel een beetje
op een carnavalsoptocht. Een wereld omgekeerd.
Een koning op een ezel, geen rode loper, maar omslagdoeken,
mantels en takken op de weg, een provisorisch eerbetoon.
Er wordt de spot gedreven,
zo lijkt het wel,
met alle belangrijkdoenerij,
met alle uiterlijk vertoon,
in onze wereld.
Met alle staatsiebezoeken en staatsieportretten.

Zwijgend zit Jezus op dat ezeltje. Hij zegt niets meer.
En misschien worden zo ook alle grote en kleine leiders met hun gebral
en geschreeuw en grote woorden te kijk gezet.
Of ook wij zelf: aan het denken gebracht.
Waar gaat het eigenlijk om?

Het laatste vers pas brengt ons
bij de eigenlijke intocht.
Dan horen we:
hij trok Jeruzalem in en ging naar de tempel.
Nu gaat het gebeuren, denk je dan.
Maar er gebeurt niets.
Of niets.
Hij trekt de stad in, gaat naar de tempel en gaat terug.
Hij gaat met de twaalfen terug naar Betanië.

Geen 'hij kwam, hij zag, hij overwon'. Veni vidi vici.
Maar: hij kwam, hij zag, hij vertrok.
Er klinkt iets van teleurstelling in door.
Het verheugt hem niet wat hij daar ziet in die stad.

Je kunt het dus nauwelijks een intochtsverhaal noemen.
En toch ook weer wel, want tegelijk ontdekken we hoe Jezus de stad,
onze wereld, onze straten, ons leven binnenkomt.
Hij gaat terug naar Betanië.
En Betanië betekent: huis van de arme.
Dat is zijn toegangspoort, zijn entree, tot de stad.
Dat is zijn uitgangspunt, daar start hij en wil hij telkens naar terug.
Bij de mensen met zware lasten, benauwde levens, volgepakt.
Gewoon bij de mensen en wat hen bezighoudt.
In hun huizen, in hun levens.
En van daaruit zal hij later de stad opnieuw ingaan.

Behalve Jezus en de menigte en de ezel
heb je ook nog de leerlingen.
Jezus stuurt twee leerlingen op pad.
En de meeste verzen in dit intochtsverhaal, en dat is wel apart,
worden gebruikt om te vertellen wat Jezus zegt
en wat de leerlingen doen.
Ga naar het dorp, zegt Jezus.
En ze gaan.
Jullie zullen daar een ezelsveulen vinden.

En ze vinden het.
Het is vastgebonden, zegt Jezus, en jullie moeten het losmaken.
En ze vinden het vastgebonden en maken het los.
En als de mensen jullie vragen waarom je dit doet, zeg dan 'De Heer heeft het nodig'.
En er wordt hen gevraagd: waarom maken jullie dat veulen los.
En ze zeggen wat Jezus hen opgedragen heeft.

Jezus zegt,
de leerlingen doen.
Dat is het grondpatroon in deze verzen.
Marcus besteedt daar opvallend veel aandacht aan in dit verhaal,
aan dat zeggen van Jezus en dat doen van de leerlingen.
Alsof hij een soort basis neer wil leggen.
Grondstructuur van gemeente-zijn.
Het gaat om leven van de woorden, om het doen van de woorden,
ze zijn betrouwbaar, je kunt er van op aan,
je kunt ermee op stap,
je kunt het ermee wagen.

Jezus stuurt twee van zijn leerlingen vooruit.
Dat doet een luikje open naar een ander verhaal over met zijn tweeën eropuit gestuurd worden.
In Marcus 6 lezen we hoe Jezus zijn leerlingen twee aan twee uitzendt.
Ook daar het woord apostello. Hij stuurt ze op pad als apostelen.
Twee aan twee.
Twee als getal van betrouwbaar.
Twee getuigen maken dat je erop vertrouwen kunt.
Twee als getal ook van 'je staat er niet alleen voor.
En dat is goed. Om samen op te kunnen trekken.
Jezus stuurt ze op weg om
het goede nieuws te brengen van het koninkrijk.
Om mensen te bevrijden van wat knelt, onvrij maakt, het leven onleefbaar.
Om zieken te zalven en iets van zachtheid en heelheid te brengen
in levens die kapot zijn.

In het verhaal van vandaag gaat om een ezeltje.
Rond dat ezeltje klinken tot twee keer toe de woorden
vastgebonden en losmaken, vastgebonden
en bevrijden.
Jezus stuurt het tweetal leerlingen blijkbaar de straat op om bevrijding te brengen.
Dat is hun opdracht.
En zo licht er in dit verhaal iets op van wat dat is,
leerling van Jezus zijn, gemeente zijn:
losmaken wat vast zit,
waar wij in vast zitten, waar die mens naast je mee zit,
wat beklemt, bezwaart, en dat kan soms heel gewoon door
een lief woord, wat aandacht, iemand die even naar je luistert.
Dat je weer op kunt ademen.
Bevrijd.

Bladerend door het liedboek,
op zoek naar een lied voor na de preek,
kwam ik lied 826 tegen.
Ik vraag me af of ik het ooit eerder heb laten zingen,
terwijl het toch ook al in het oude liedboek stond.
Maar ik vond het ineens zo'n ontroerend mooi lied.
In het oude liedboek stond het als gezang 151 bij de kerstliederen.

In die categorie staat het niet meer, nu staat het onder het kopje levensreis.
En vandaag zingen we het met palmpasen.
Alle grote feesten rijmen op elkaar,
dat merk je maar weer.

In het lied bidden we Christus binnen te treden in ons leven.
Intocht te houden, ons aan te spreken.
Het noemt Christus het woord
dat antwoord vraagt.
En dat sluit aan bij die leerlingen
die hun antwoord geven op de woorden van Jezus.
Het ermee wagen, de woorden doen.

De koning op een ezel komt ook in het lied voorbij
als er gezongen wordt van
'gij werd een mens, maar zonder eer,
die in de wereld geen verweer, niets heerlijk had voor mensenogen'.
De stille week, de week die wij nu ingaan,
wordt met die woorden ons
voor ogen getekend.
De diepte en de dood.

In hem zien wij, zingt de lieddichter,
een Gij, een God die ons menselijk wil ontmoeten...
Zo houdt hij intocht.
En hoopt op ons...
Dat wij menselijk, medemenselijk,
in onze straten, in onze stad, in onze huizen,
elkaar begroeten.
Amen.

Lied 826 (tekst: Ad den Besten)

O Christus, woord der eeuwigheid,
dat naar ons uitging in de tijd
en daad werd, mens van hoofd tot voeten,
wij danken U, God die Gij zijt,
dat Gij ons menselijk wilt ontmoeten.

Hoe hadden wij U ooit verstaan,
waart Gij niet tot ons uitgegaan,
o levenswoord van den beginne?
Spreek, woord van vlees en bloed, ons aan,
o Christus, treed ons leven binnen.

Gij werd een mens, maar zonder eer,
die in de wereld geen verweer,
niets heerlijk had voor mensenogen.
Gij woord dat antwoord vraagt, o Heer,
geef dat wij U herkennen mogen.